

ธรรมจากธรรมด๑๑

ปิยโสภณ (พระศรีญาณโสภณ)

วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก



คำนำสำนักพิมพ์

ศาสนา แปลว่า คำสอน

คำสอนของพ่อแม่จึงเปรียบเสมือนศาสนาแรกที่ลูก
ได้รู้จัก

ศาสนาแรกที่มุ่งอบรมบ่มเพาะลูกให้มีกิริยามารยาท
งาม

ให้รู้จักดีชั่ว อะไรควรทำ อะไรควรละ

เป็นคำสอนที่เปี่ยมไปด้วยความหวังดีต่อลูก

ธรรมะจากอ้อมกอด จึงเป็นหนังสือที่ส่งเสริมให้
เราเข้าใจ และเข้าถึงความรักที่พ่อแม่มีต่อลูก

ผู้เขียน ท่านพระศรีญาณโสภณ ผู้ช่วยเจ้าอาวาส
วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก ได้กล่าวว่า

“พ่อแม่สอนลูก แต่ศาสดาสอนโลก เมื่อกำหนด
ชีวิตลูกได้ เราก็กำหนดอนาคตของโลกได้ ลูกโลกที่เรา
เห็น จึงเริ่มต้นที่ครอบครัว”

จงร่วมกันให้อ้อมกอดแทนความอบอุ่น ให้คำสอน
แทนความรัก ความปรารถนาดี ปลูกรากแก้วของแผ่นดิน
ให้เติบโตอย่างมั่นคงและงดงาม

beBRIGHT

Have a brighter day !

เกียรติยศแห่งชีวิต สท.บ.จ. คุณโร ปณิวาตเมติ กลิ่นคนดี หอมทวนลม

เกียรติ เปรียบเหมือนกลิ่น ชีวิตมีเกียรติ เหมือนดอกไม้มีกลิ่น กลิ่นดอกไม้หอมได้เพียงตามลม แต่กลิ่นหอมแห่งความดีกลับทวนลมไปได้ไกล

เกียรติ คือยศของชีวิต เกียรติคือเครื่องประดับใจ มิใช่ประดับกาย เพราะชีวิตมีเกียรติ ยศจึงมีความหมาย เกียรติที่ใช้ประดับใจ ให้ความสุขเย็น แต่เกียรติที่ใช้ประดับได้เพียงกายให้ผลตรงข้าม

เมื่อใจมีเกียรติ ชีวิตก็มีความสุข แต่ขอให้เกียรติแท้ของชีวิต เกียรติแท้เกิดจากความดีที่บ่มเพาะได้ เหมือนความหอมหวานของผลไม้ที่สุกงอมได้กาล การสร้างเกียรติแท้ สร้างขึ้นมาได้ด้วยงานและกาลเวลาที่เหมาะสม เกียรติที่เร่งเร้าย่อมไม่ต่างจากผลไม้ที่ถูกชิง

สุกก่อนห้าม

เกียรติ เป็นความสุขทางใจที่ไม่อาจซื้อได้ด้วยเงิน เพราะเกียรติเป็นสิ่งที่อยู่เหนือเงินทอง ทรัพย์สิน เกียรติหมายความว่าความเคารพนับถือ เชื่อมั่น รักดี พลีให้ ที่เกิดขึ้นระหว่างใจต่อใจ แม้ศจะถือเป็นเกียรติอย่างหนึ่งก็ตาม แต่เกียรติแท้ของชีวิตอาจมิใช่ยศที่ต้องมีผู้หยิบนั่นให้ เพราะคนไร้ยศก็อาจมีเกียรติยิ่งใหญ่ นั่งในใจคนทั้งโลกได้ดังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา พระพุทธองค์ทรงมีคุณความดีเป็นเกียรติคุณ ยศ ตำแหน่ง หรือฐานะ ที่ได้มาจากความดีจึงถือเป็นเกียรติยศสำคัญของชีวิต และเป็นสิ่งที่ทรงคุณควรค่าแก่การเทิดทูนบูชา รักษาไว้ ดังที่เราได้ปฏิบัติต่อพระพุทธองค์ตลอดมา

เกียรติยศของใจ อาจเกิดจากความไม่มีอะไรเลย หากแต่สิ่งนั้น เป็นอารมณ์อันงดงามประดับใจให้อิ่มสุข ได้ก็พอแล้ว

ในชีวิตของคนบางคน ไม่ยอมมีอะไรเลย แม้อยู่ในฐานะมิได้หาได้ แต่กลับสละเสีย ให้ผู้อื่นไปเสีย ปราชนิ

ทั้งหลายกลับชื่นชมยกย่องผู้เห็นว่า ดีเลิศ คนดี จึงเป็น
อารมณ์ระดับสังคม เป็นร่มโพธิ์ร่มไทร ให้สังคมพึ่งพิงได้
ยาวนาน ความดี คือเกียรติแท่นถาวรของชีวิตที่ไม่ต้อง
ส่งคืนใครหรือไม่ต้องรับจากผู้ใด หากแต่เกิดจากการบำ
เพาะยาวนานของตนเอง

ความดี คือเกียรติแท่นของชีวิต เป็นเกียรติที่ทำให้
ดวงใจมีความภูมิฐาน ไม่ว่าจะอยู่ที่ใด หากใจมีเกียรติ
แล้ว ชีวิตก็มีสุข อบอุ่น และเอิบอิ่ม เพราะสิ่งที่ชีวิต
ปรารถนา คือการได้รับเกียรติ มีผู้ให้เกียรติ สังคม
ยกย่องเชิดชูบูชา เคารพเทิดทูน เจริญฟูพั่ง ความยาก
ลำบาก และสำคัญยิ่งกว่านั้น คือ การสร้างเกียรติ และ
การรักษาเกียรติที่ได้มาแล้วนั้นให้คงอยู่เป็นเกียรติได้ ข้อ
นี้เป็นความยากลำบากอย่างยิ่งของคนมีเกียรติ เพราะ
เกียรติเป็นความดีของชีวิตเช่นนี้ ชีวิตที่ปราศจากความดี
แท้ แม้จะดูมีเกียรติ ก็มีใช่เกียรติแท้ที่ควรภาคภูมิใจ สิ่ง
ที่ได้มักทำให้ทุกข์มากกว่าสุข

จึงกล่าวได้ว่า ความดี เป็นอารมณ์ระดับใจที่แท้

จริง เหมือนเพชรนิลจินดาแท้ เป็นอาภรณ์อันทรงค่า
ประดับกาย ความดี ไม่ต้องซื้อหาด้วยเงินทองใดๆ
ความดีต้องสร้างเอง ความดีเป็นเครดิตของชีวิต โจรขโมย
ฉกฉ้อหลอกลวงไปไม่ได้

ฉะนั้น จึงเป็นที่ประจักษ์ชัดในดวงใจว่า ไม่ว่าจะ
ชีวิตอยู่ที่ใด องค์กรใด หากใจรู้สึกไว้เกียรติเสียแล้ว
ทรัพย์สิน เงินทอง ยศ ตำแหน่ง ก็ไร้ความหมาย ชีวิตจะ
มีแต่ความหดหู่ เศร้าหมอง เพราะเกียรติแท่นั้น จึง
เป็นอาหารทิพย์ของใจ เป็นอาภรณ์อันงดงามแห่ง
อารมณ์ ในทางตรงกันข้าม แม้ชีวิตไม่มีอะไรเลย ขอ
เพียงใจให้รู้สึกเสมอว่าตนมีเกียรติ ได้รับเกียรติ มีคน
เคารพรักนับถือ และทำให้เขาภูมิใจได้ว่า เป็นผู้ให้เกียรติ
กับสังคมหรือองค์กรนั้นได้ ชีวิตก็มีความสุขสงบ เิบอิม
ปริมสุข มีความอบอุ่นใจยิ่ง ผู้นั้นย่อมสามารถดำรงตน
อยู่ได้ ไม่ว่าจะอยู่ ณ มุมใดของโลก

รากแก้วของแผ่นดิน

รากเอ๋ยรากแก้ว

ดิ่งแน่ว	จมปลัก	เป็นหลักเสา
รองรับ	ถมทับ	ทั้งหนักเบา
เป็นเสา	เป็นราก	ปักลงดิน
ต้นไม้	มีราก	ยึดลำต้น
ส่วนคน	มีธรรม	เป็นทรัพย์สิน
รู้ถูก	ละชั่ว	กลัวราคิน
มโนธรรม	คือปิ่น	แก้วใจเอย

แผ่นดินเอยแผ่นดิน

ยลยิน	เรื่องใด	ใจหนักแน่น
ถูกเจาะ	ไซซอน	ไม่คลอนแคลน
รับแทน	แน่นหนัก	เพราะรักเรา
โปรดแทนคุณ	หนุนแผ่นดิน	ก่อนสิ้นจาก
อย่าให้แม่	ต้องลำบาก	ดูเหี่ยวเฉา
แผ่นดินแม่	ให้ที่พึ่ง	แก่ชาวเรา
หนักหรือเบา	เราแน่วแน่	เลี้ยงแม่เอย

ปิยโสภณ

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓

“

เราทุกคนคือรากแก้วของแผ่นดิน

เราเป็นส่วนหนึ่งของแผ่นดิน

เราอาจขาดทุน แต่แผ่นดินต้องมีกำไรเสมอ

ชาติอยู่ได้ก่อนเราจึงจะนอนเป็นสุข

”





งานปลูกรากแก้ว ของแผ่นดิน

ต้นไม้ใหญ่ที่เรามองเห็นมีลำต้นสูงตระหง่าน
มีกิ่งก้าน สาขาใหญ่โต มีร่มเงาร่มเย็น มีดอกผลเต็มต้น
ผู้คนและนกกาได้พึ่งพาอาศัย มีสิ่งหนึ่งที่เราไม่เห็น
แต่มีความสำคัญยิ่ง นั่นคือ รากแก้วของไม้ต้นนั้น ยิ่ง
ลำต้นสูงใหญ่ รากแก้วยิ่งหยั่งลึก **เพราะมีรากแก้วดี**
ลำต้นดอกใบกิ่งก้านจึงสง่างาม แต่มีใครบ้างที่เอ่ย
ปากชมความงามของรากแก้ว มีใครบ้างที่เคยเห็นราก
แก้ว

รากแก้วเป็นสิ่งที่ใครๆ มองไม่เห็น แต่มีความสำคัญที่สุด เพราะฉะนั้น การทำงานที่สำคัญที่สุด มีความหมายสูงสุดต่อชาติและแผ่นดิน อาจไม่มีใครมองเห็นเลย อาจไม่ได้รับอะไรเลยเป็นรางวัลที่มองเห็นด้วยตา แต่เป็นความปลาบปลื้มในหัวใจไม่เสื่อมคลาย งานปลูกรากแก้วของแผ่นดิน จึงเสมือนดังการปลูกรากแก้วของต้นไม้ และงานสร้างชาติ คือ งานปลูกรากแก้วของแผ่นดิน

ชนชาติคือรากแก้วของแผ่นดิน ยุวชน คือผู้จะสร้างยุวชาติให้เกิดขึ้นได้ รากแก้วอันงดงามของแผ่นดิน คือพวกเราเหล่ายุวชน หากยุวชนชาติความดี มีแต่ความเก่งเป็นเครื่องประดับ ก็ไม่ต่างอะไรกับต้นไม้ใหญ่ที่ดูภายนอกใหญ่โต แต่ถูกแมลงชอนไชให้รากแก้วผุกร่อน ลำต้นก็รอเพียงวันจะล้มครืนลงมาเท่านั้น

ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่า งานปลูกรากแก้วของแผ่นดิน แม้จะเป็นงานยากและต้องใช้เวลานาน แต่หากคนในชาติมีความคิดร่วมกันอย่างนี้แล้ว เข้าใจตรงกัน มี



อุดมการณ์เป็นหนึ่งเดียว มีความเสียสละกลมเกลียวกัน มีความจงรักภักดี พลีอุทิศสติปัญญาเพื่อพิทักษ์รักษา ผืนแผ่นดินเช่นนี้แล้ว รากแก้วของแผ่นดินก็จะงอกงาม เพราะรากแก้วของแผ่นดินคือชนชาติมีมโนธรรมสำนึก ขอให้มีความคิดร่วมกันว่า **“ที่นี่คือแผ่นดินแม่ของเรา”** และพูดเป็นเสียงเดียวกันเถิดว่า **“เราทุกคนคือรากแก้วของแผ่นดิน”** อยู่ที่ไหนคิดแทนคุณที่นั่น หากร่วมกันเช่นนี้ เราจะสามารถปลูกรากแก้วของแผ่นดินได้ไม่ยาก และแผ่นดินของเราจะทรงพลังยิ่งใหญ่ในอนาคต

จึงขอให้ทุกคนหันกลับมาคิดว่า เวลานี้ เป็นเวลาสำคัญในการปลูกเลือดรักชาติ ปลูกรากแก้วของแผ่นดิน เพราะหากไร้แผ่นดินเสียแล้ว อะไรที่เราหวังไว้ ก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินเงินทอง หรือความสุขของชีวิต ถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องคิดให้ตรงกัน ณ วันนี้ว่า

**“เราทุกคนคือรากแก้วของแผ่นดิน เราเป็นหุ้นส่วน
ของแผ่นดิน เราอาจขาดทุน แต่แผ่นดินต้องมี
กำไรเสมอ ชาติอยู่ได้ก่อนเราจึงจะนอนเป็นสุข”**



ให้ถือเป็นมโนธรรมสำนึก มีความภาคภูมิใจในแผ่นดิน ในบรรพบุรุษ ในชนชาติ และวิถีชีวิตของเรา ให้มีความคิดที่จะเป็นต้นแบบมากกว่าความคิดที่ลอกเลียนแบบ หากเราตระหนักสำนึกอย่างนี้ได้ เราก็จะสามารถปลุกรากแก้วอันมั่นคงลงในผืนแผ่นดินได้ในวันหนึ่ง

เพราะฉะนั้น รากแก้วจึงเป็นเสมือนผ้าชีวรีที่อยู่เบื้องหลังความสะอาด รากแก้วเป็นสิ่งที่จมอยู่ในดินตลอดเวลา ใครๆ ไม่อาจมองเห็นได้ การอยู่ในดินเป็นหน้าที่ของรากแก้ว การอยู่เบื้องหลังความสะอาดเป็นหน้าที่ของผ้าชีวรี และการปลุกรากแก้วของแผ่นดินเป็นหน้าที่ของเราทุกคน ที่ยอมรับตนอยู่เบื้องหลัง ไม่หวังสิ่งใดตอบแทนในชีวิต

ก่อนงานปลุกรากแก้วจะเริ่มต้น สิ่งที่เราทุกคนผู้ทำหน้าที่ปลุกรากแก้วของแผ่นดินต้องจำไว้ในใจคือ ท่านอาจไม่มีหน้ามีตา ไม่ได้ยศตำแหน่ง หรือเกียรติยศใดๆ แต่ขอให้ท่านภูมิใจเถิดว่า ท่านได้แทนคุณแผ่นดิน แผ่นดินได้กำไรจากท่าน มิใช่ท่านได้อะไรจากแผ่นดิน



คิดอย่างนี้ให้ได้ก่อน จะหมดหวัง ไม่มีความน้อย
เนื้อต่ำใจในโชควาสนาชะตาชีวิต ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน
ตำบลใด เราจะไม่คาดหวัง หรือเรียกร้องคอยสิ่งใดๆ
จากใคร เพราะการแทนคุณแผ่นดิน การปลูกรากแก้วให้
แผ่นดิน เป็นงานที่มีเกียรติในตัวอยู่แล้ว งานคือเกียรติ
ของชีวิต คนที่ทำงานคือคนมีเกียรติ โดยเฉพาะงานแทน
คุณแผ่นดิน ปลูกมโนธรรมสำนึกของชนชาติ จึงขอให้เรา
มาร่วมใจกันทำงานเพื่อแทนคุณแผ่นดินกันเถิด

ท่านคือผู้ให้เกียรติอันยิ่งใหญ่แก่แผ่นดิน ชีวิตของ
แต่ละท่านคือเพชรเม็ดงามที่เป็นเครื่องประดับของแผ่นดิน
เพราะเกียรติของชีวิตมิใช่การรับแต่คือการให้ เกียรติยศ
ที่ยิ่งใหญ่ มิใช่สิ่งที่ใครหยิบยื่นให้หากแต่ต้องเกิดขึ้นจาก
ความภาคภูมิใจในตนเอง ภูมิใจที่ได้อยู่เบื้องหลังความ
สำเร็จ ภูมิใจที่ได้แทนคุณ ปลื้มปิติที่ได้เป็นรากแก้วซึ่งฝัง
จมอยู่ในดิน พอใจที่ได้เป็นผู้ปิดทองหลังพระ ยอมเป็น
ผ้าขี้ริ้วที่อยู่เบื้องหลังความสะอาด นั่นคือยอมเสียสละ
เพื่อแผ่นดินแม่ของเรา แม้จะไม่ได้สิ่งใดจากใครเป็น



เครื่องตอบแทนก็ตาม

การได้มีโอกาสตอบแทน ยิ่งใหญ่กว่าการถูก
ทวงถามให้ตอบแทน มโนธรรมสำนึกของชนชาติที่มีต่อ
แผ่นดินอยู่ตรงนี้

หากทุกคนยอมเป็นรากแก้ว ยอมจมอยู่ในดินเพื่อ
พยุคลำต้นให้งดงามได้ งานปลูกรากแก้วย่อมจะดำเนิน
ไปได้ งานยากก็จะเป็นงานง่าย งานหนักก็จะเป็นงาน
เบา งานน่าเบื่อหน่ายก็จะเป็นงานสนุกสนาน แต่เมื่อใด
รากแก้วต้องการขึ้นมากอยู่บนดิน เมื่อนั้น ลำต้นกิ่งก้าน
ก็จะถึงกาลอวสานในพริบตา

ข้าพเจ้าขอย้ำว่า หากเราทุกคนปลุกมโนธรรม
สำนึกร่วมกันว่า “เราคือรากแก้วของแผ่นดิน” ได้อย่างนี้
แล้ว งานยากก็จะเป็นงานง่าย งานหนักก็จะเป็นงานเบา
งานน่าเบื่อหน่าย ก็จะเป็นงานสนุกสนานมีชีวิตชีวา

ข้าพเจ้าขอเปรียบเทียบงานสร้างชาติ เหมือนการ
พายเรือ เราจะต่างคนต่างพายไม่ได้ หรือจะปล่อยยให้คนใด
คนหนึ่งพายเพียงคนเดียวก็ไม่ได้ เพราะเป็นรัฐนาวา



ลำใหญ่ เราต้องช่วยกันพาย และพายให้พร้อมเพรียงกัน
หากเป็นเช่นนี้ เรือก็จะแล่นฉิวเข้าฝั่งได้อย่างปลอดภัย

อะไรคือฝั่งที่มุ่งหวัง? คำตอบคือครอบครัว คน
สังคม และแผ่นดินนี้คือเป้าหมาย คือฝั่งที่เรามุ่งหวังสรรค์
สร้างให้งดงามมั่นคง

ครอบครัว ต้องมีรากแก้วความคิดในการอบรม
บ่มเพาะลูกหลานให้รู้ว่า เกิดเป็น **คน** ต้องมีแก่นใจ
สังคม ต้องมีองค์กรที่เข้มแข็งรองรับ แผ่นดินก็ต้องมี
มโนธรรมสำนึกของชนชาติเป็นรากแก้วที่มั่นคงจึงจะ
ดำรงอยู่ได้ รากแก้วของต้นไม้ คือจุดเริ่มต้นในการดูดซึมน้ำ
และปุ๋ยมาหล่อเลี้ยงลำต้นกิ่งก้านดอกใบให้เติบโต
แข็งแรง ฉะนั้น มโนธรรมสำนึกคือรากแก้วอันยิ่งใหญ่
ของชนชาติและแผ่นดิน ฉะนั้น

คิดดูเถิด หากรากแก้วไม่แข็งแรงเสียแล้ว
ลำต้นก็ไม่อาจแข็งแรง ยืนต้นอยู่ได้ ช้ายังมีราก
แก้วถูกหนอนหนอนไช กัดกินอีก ก็ไม่ต้องสงสัยเลยว่า
ลำต้นต้องเหี่ยวเฉาอาจถึงตาย ด้วยเหตุนี้ครอบครัว



คน สังคม และผืนแผ่นดิน จึงจำเป็นต้องมีรากแก้ว ที่เข้มแข็งมั่นคงทรงพลัง

ข้าพเจ้าขอกล่าวย้าว่า ความรักความเข้าใจ ความ
อบอุ่น คือรากแก้วของครอบครัว มโนธรรมสำนึก คือ
รากแก้วของคน ศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์
สถาบันการปกครอง และสถาบันการศึกษา คือรากแก้ว
ของสังคม

เราทราบแล้วว่าคนคือรากแก้วของแผ่นดิน เมื่อใด
คนปราศจากมโนธรรม แผ่นดินก็ปราศจากรากแก้วที่
มั่นคง จะมีได้ก็แต่เพียงรากแก้วที่เน่าผุ คนที่มีความ
สำคัญที่สุดคือคนรุ่นหนุ่มสาวหรือเยาวชน คือ ไม้ที่กำลัง
เจริญเติบโตต้องการปุ๋ย น้ำ การบำรุงเลี้ยงที่ถูกต้องวิธี เพื่อ
ให้มันดอกริ่ผล กิ่งก้าน ลำต้นที่แข็งแรง เพราะเมื่อเยาวชน
เข้มแข็ง แผ่นดินก็มั่นคงทรงพลานุภาพ

ยุวชน คือ รากแก้วอันแท้จริงของแผ่นดิน และงาน
ปลูกสร้างเยาวชนของชาติ นอกเหนือจากให้วิชาความรู้
แล้ว ต้องให้มโนธรรมสำนึกดีแก่เขาด้วย เพื่อให้คนรัก



ชาติรักแผ่นดิน มีหลักใจ รักอย่างถูกวิธี คือ ภูมิใจในผืน
แผ่นดิน รักและหวงแหน พินิจรักดีพลีชีวิตเพื่อชาติ
และประเทศของตนได้

มโนธรรมสำนึกว่า “ชาติแผ่นดินอยู่ได้เราจึงอยู่ได้”
ชาติแผ่นดินต้องมาเป็นที่หนึ่ง ควรได้รับการอบรมบ่ม
เพาะลงในสายเลือดของชนชาติให้มาก

วิชาความรู้ ต้องเรียนรู้คัมภีร์มโนธรรม ความรู้ที่ปราศ-
จากมโนธรรมคือยาพิษ จะปลุกรากแก้วให้แผ่นดิน ต้อง
เริ่มปลูกมโนธรรมสำนึกและชนชาติให้ได้ก่อน อย่างอื่น
เป็นเพียงรากฝอยของลำต้น

วิธีปลูกมโนธรรมสำนึกของชนชาติ ต้องปลูก
แนวคิดเรื่องความดีมากเท่ากับความเก่ง ปลูกเรื่องคนดี
ให้เท่ากับคนเก่ง ปลูกเรื่องความเสียสละทดแทน ให้มาก
กว่าการแสวงหาครอบครองเอาไว้

ข้าพเจ้าขอเสนอให้เริ่มต้นจากองค์ประกอบ ๔
ประการนี้ คือ :





มโนธรรมสำนึกแทนคุณแผ่นดิน

ปลูกน้ำใจเสียสละ จงรักภักดี ช่วยเหลือ
เกื้อกูลสังคมที่ตนอยู่อาศัย ไม่ทอดธุระ และสูงขึ้นไปให้
รู้จักพิทักษ์ภักดี และพลีชีวิตเพื่อประเทศชาติ

ก. ให้เยาวชนมีมโนธรรมสำนึก และเข้าใจ
คุณลักษณะพิเศษของแผ่นดิน ๖ ประการ (อ่านประกอบ
ในเรื่อง ‘เลือดรักชาติ’)

ข. ให้เยาวชนมีมโนธรรมสำนึก และเข้าใจความ
หมายของคำว่า ‘มาตุภูมิ’ (อ่านประกอบใน ‘แทนคุณ
แผ่นดิน’)

ค. ให้เยาวชนมีมโนธรรมสำนึกในเกียรติภูมิของ
ชนชาติ และเผ่าพันธุ์ ในการธำรงรักษาเอกราชของผืน
แผ่นดิน (อ่านประวัติศาสตร์ไทยและแนวพระบรม
ราชาวาท เรื่อง ‘คำพ่อสอน’ ‘แม่เล่าให้ฟัง’)

ปลุกมโนธรรมสำนึกในการปกครองตนเอง
รับผิดชอบตนเอง ละอายชั่ว กลัวบาป มากกว่าให้
กฎหมายปกครอง ให้รู้จักคำว่า ควร-ไม่ควร ดี-ชั่ว มาก
กว่า รู้จักถูก-ผิด

ก. ให้เยาวชนมีมโนธรรมสำนึก และเข้าใจความ
หมายของคำว่า ‘ศาสนา’ ที่เกิดจากอ้อมกอดแม่ ให้รู้ว่า
พ่อแม่คือต้นกำเนิดศาสนาสำหรับทุกชีวิต เป็นศาสนาที่
ปราศจากชื่อ เพราะเป็นศาสนาโดยธรรมชาติ (อ่าน
ประกอบในเรื่อง ‘แม่...ชีวิตคืออะไร’)

ข. ให้เยาวชนมีมโนธรรมสำนึก และเข้าใจหลัก
ศาสนา และวิถีปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ทั้งที่เป็นหลัก
ธรรมและพิธีกรรม คือทั้งแก่นและเปลือกว่า สัมพันธ์กัน
อย่างไร ให้สำนึกละอายชั่วกลัวบาปกรรม โดยเน้นความ

เข้าใจเรื่องกฎหมายและกฎแห่งกรรม (อ่าน ‘กฎแห่งกรรม’
ของ ท. เลียงพิบูลย์)

ค. ให้เยาวชนมีมโนธรรมสำนึก และเข้าใจวิธีปรับ
ความสมดุลระหว่างศรัทธากับปัญญา เพื่อจักได้เข้าถึง
แก่นศาสนาได้ถูกต้อง โดยไม่ลุ่มหลงมกมาย ให้รู้จัก
แยกแยะวินิจฉัย เหมือนเลือกรับประทานอาหารที่มี
คุณค่าต่อร่างกาย (อ่านประกอบใน ‘คู่มือมนุษย์’ ของ
ท่านพุทธทาส และ ‘แทนคุณศาสนา’)



ปลูกความภูมิใจประวัติศาสตร์ของชนชาติ และบุคคลสำคัญของชาติ ให้รู้จักรับผิดชอบ และเสียสละเพื่อส่วนรวม, แผ่นดิน, ชาติ และองค์กรที่ตนรับผิดชอบ (อ่านประกอบใน ‘ปรัชญามดแดง’ ‘คำพ่อสอน’)

ก. ให้เยาวชนเข้าใจความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ที่มีต่อการธำรงรักษาชาติ และเป็นศูนย์รวมจิตใจของชนชาติ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน (อ่าน ‘วีรกรรมกษัตริย์ไทย และประวัติบุคคลสำคัญ’)

ข. ให้เยาวชนมีมโนธรรมสำนึกในวีรกรรมของบรรพบุรุษ ที่ได้พลีชีวิตเพื่อรักษาชาติบ้านเมือง มีมโนธรรมสำนึกในรอยเท้าของบรรพบุรุษ (อ่านประกอบใน ‘เลือดรักชาติ’)



ค. ให้เยาวชนมีความภาคภูมิใจในเกียรติภูมิของ
ชนชาติและเผ่าพันธุ์ของตน ภูมิใจในการเป็นต้นแบบ
มากกว่าการเลียนแบบ (อ่านประกอบใน ‘รากแก้ว
การพัฒนา’)





มโนธรรมสำนึกแทนค่าน้ำนม

ปลูกความรัก ความเข้าใจ ความรับผิดชอบในครอบครัว ชุมชน และเน้นให้รู้ซึ่งถึงคุณค่าการอบรมบ่มเพาะจิต นิสัยใจคอ กิริยามารยาท ชาติตระกูลที่พ่อแม่มอบให้ลูก ว่าเป็นการปลูกรากแก้วให้จิตวิญญาณของบุคคลผู้จะกำหนดอนาคตของแผ่นดิน

ก. ให้เยาวชนมีมโนธรรมสำนึก ในคำว่า ‘แม่’ และ ‘ความเป็นแม่’ ผู้ให้กำเนิดชีวิต และกล่อมเกลาจิตวิญญาณ คือให้รัก เคารพ เชื่อฟังพ่อแม่ (อ่านประกอบใน ‘ธรรมนูญชีวิต’ ของพระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต และ ‘เสน่ห์ผ้าขี้ริ้ว’)

ข. ให้เยาวชนมีมโนธรรมสำนึกในคำว่า ‘แผ่นดินแม่’ และ ‘แผ่นดินไทย’ ว่ามีความหมายเหมือนแม่ เหมือนบ้านของตน ต่อมาให้ปลูกความรู้สึกว่า รักแม่อย่างใด



ควรรักแผ่นดินแม่อย่างนั้น (อ่านประกอบใน ‘แทนคุณแผ่นดิน’)

ค. ให้เยาวชนมีมโนธรรมสำนึก กตัญญูกตเวทิต่อท่านผู้มีพระคุณทุกคนที่เกี่ยวข้องในชีวิต ไม่ว่าจะมากหรือน้อย เพื่อให้จิตใจอ่อนโยน แต่ให้ระวัง มิให้เข้าใจผิดว่าการตอบแทนผู้ให้อามิสสินจ้าง ให้สินบน ก็เป็นการกตัญญูกตเวทิตี ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ผิดมาก (อ่านประกอบใน ‘รากแก้วของชีวิต’)



๒

ทำดีให้ปรากฏ

การทำดีคือการปลูกไม้ยืนต้น กว่าจะให้ผล
ต้องใช้เวลานาน บางครั้ง ต้องใช้เวลาให้ผลข้ามภพข้าม
ชาติ ดูตัวอย่างการสร้างบารมีของพระพุทธองค์ กว่าจะ
บรรลุธรรมเป็นพระพุทธเจ้า ต้องเกิดตายหลายภพ เพื่อ
สร้างบารมีอย่างต่อเนื่อง นั่นเป็นการพิสูจน์เรื่องกรรม
และการให้ผลของกรรมที่ดียิ่ง

การทำดีในโลกปัจจุบัน ผลที่ต้องการมักเป็นไป
คนละด้าน บางคนทำดีเพื่อความดี แต่มีไม่น้อย ทำดี
เพื่อเอาเด่นเอาดังเอาผลเป็นโลกธรรม

การทำดีให้ปรากฏผล โดยที่คนไม่ปรากฏตัว เป็นการปิดทองหลังพระ เป็นการทำดีแท้ เมื่อใดดียังไม่ปรากฏผล แต่คนปรากฏตัว ความดีจะวิ่งหนี เหลือเพียงความเด่นดัง ความดีให้ผลสุขใจ แต่เด่นดังจะมีภัยจากอริจนา

ชาวพุทธทุกคนได้รับคำสอนทางพระพุทธศาสนา มาตั้งแต่เด็กว่า **“หวานพืชเช่นใด ย่อมได้รับผลเช่นนั้น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว”**

คำสอนนี้ หลายคนบอกว่าจริงแท้แน่นอน เพราะได้พิสูจน์ด้วยตนเองแล้ว แต่ก็มีคนจำนวนไม่น้อยทีเดียว ยังสงสัยว่า เป็นจริงอย่างที่พระพุทธองค์ตรัสไว้หรือไม่ และมีไม่น้อยที่ปฏิเสธไปเลย เพราะทำดีอย่างไร ก็ยังไม่ได้รับผลดีตอบแทน

คำสั้นๆ เพียง ๒ ประโยคนี้ ได้ทำให้ข้าพเจ้าต้องขบคิดมากว่า ความดีคืออะไรกันแน่ ทำอย่างไรเรียกว่าทำความดี ผลของความดีปรากฏที่ไหน นานเท่าไรความดีจึงจะให้ผล



การทำดีเหมือนการเพาะปลูก ข้าพเจ้าขอให้ท่าน
ผู้อ่านมองภาพเกษตรกรที่กำลังปลูกพืช พืชแต่ละชนิด
ไม่แต่ละพันธุ์ให้ผลเร็วช้าต่างกัน พืชบางชนิดให้ผลเร็ว
ภายใน ๗ วัน บางชนิด ๑ เดือน บางชนิด ๔ เดือน เช่น
ปลูกข้าว บางชนิด ๑ ปี บางชนิด ๕ ปี แต่ถ้าเราต้องการ
แก่น มิใช่ผล ไม่ยืนต้นบางชนิดต้องใช้เวลาจนถึง
๒๐-๓๐ ปี จึงจะมีแก่นแข็งแรงพอจะทำเสาได้ ความดี
ที่เราทำลงไปก็เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับว่า เราทำดีอะไร และ
หวังผลอย่างไร

บางคนใช้การตลาดมาประชาสัมพันธ์ความดี ทำให้ดูดี แต่อาจเป็นดีที่ไร้แก่น เพราะดินนั้นเห็นผลเร็ว
เหมือนผักชีหรือถั่วงอก เป็นเหมือนไม้ยืนต้นไม่ยั่งยืน ซึ่ง
ดินชนิดนี้กำลังเกิดขึ้นอย่างดาษดื่นในสังคมไทย

เมื่อมองดูหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่ว่า
“ละชั่ว ทำดี ทำใจให้ผ่องใส” แล้ว จะเห็นว่า การทำดี
ให้ปรากฏ จะอยู่ตรงกลางระหว่างการละชั่วและการ
ทำใจให้ผ่องใส แปลว่า เราจะลงมือทำดีอย่างเดียวโดย



ไม่ละชั่วไม่ได้ เมื่อละชั่วแล้ว ต้องทำดีด้วย และเมื่อ
ทำดีแล้ว ต้องดูว่าใจเราผ่องใสหรือยัง ถ้ายังขุ่นมัวไม่
สบายใจ เมื่อคิดถึงดีที่ทำไว้แล้วยังไม่ภาคภูมิใจ ก็ถือว่า
ดีแต่ยังไม่ปรากฏผล

แปลว่า ก่อนจะลงมือทำดี ต้องละชั่วให้ได้ก่อน ถ้า
ละชั่วยังไม่ได้แต่ไปทำดีผสมชั่ว ก็เหมือนทาสีขาวผสม
กับสีอื่นๆ ซึ่งย่อมจะไม่ได้สีขาวบริสุทธิ์ วิธีละชั่ว ท่าน
เน้นไปที่รักษาศีล ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะการละเมิดศีล &
ข้อเป็นโทษอาญา ก่อการทะเลาะ ชีวิตหมดศักดิ์ศรี
สังคมไม่ไว้วางใจ ประสบอุบัติเหตุ ทำให้ชีวิตเราเดือดร้อน
ได้ภายในพริบตา บัญญัติ & ประการนี้ เป็นพื้นฐานใน
การปกครองของรัฐ เป็นแม่แบบในการออกกฎหมายทุก
ประเภทในสังคม

การทำดีผสมชั่ว ย่อมไม่ต่างอะไรกับผสมสีผิดสูตร
อยากได้สีขาวเนียน แต่กลับผสมสีดำคือความชั่ว ใส่สี
แดงคือความริษยาลงไปด้วย ย่อมปรากฏผลตรงกันข้าม
ข้าพเจ้าขอย้ำว่า นอกจากละชั่วทิ้ง และหมั่นทำดี



เพิ่มแล้ว เรายังจะต้องพิจารณาอีกว่า ดีที่ตกลงไปนั้น ทำให้ใจเราพอใจได้หรือไม่ จะพอใจหรือไม่นั้น ขอให้ดูที่ว่า เราภูมิใจในความดีที่ทำหรือไม่

บางคนทำดีและต้องการผลอย่างอื่น คือ ใช้ความดีเป็นเครื่องหมายการค้า เหมือนนักการเมืองที่ไม่ดี มักกล่าวอ้างประชาชน ไม่หาทางทำดีให้ดีปรากฏผล แต่ชอบทำตนให้ปรากฏ โดยที่ประชาชนไม่ภาคภูมิใจ

มีไม่น้อยที่ทำดีเพราะจะได้เกียรติในวันข้างหน้า ทำดีเพราะต้องการยศถาบรรดาศักดิ์ ทำดีเพราะหวังว่าเขาจะยกย่องเรา ให้รางวัลสำคัญแก่เราในรูปแบบต่างๆ

เมื่อใดเราตั้งเป้าทำดีมิใช่เพื่อให้ดีปรากฏผลเป็นความภาคภูมิใจ เป็นใจที่พอใจ เป็นอุปสรรคขัดเกลาจิตใจเรา แต่ต้องการให้คนยกย่องว่าตัวเราดี หรือเพื่อคะแนนเสียงในวันข้างหน้า เมื่อนั้นเราจะไม่ได้พบดีแท้ในชีวิตเลย

การทำดีเพื่อรอคอยให้คนยกย่องเป็นดีเทียม คนที่จะมายกย่องเรา เรากำหนดเขาให้ทำตามที่เราปรารถนา



ไม่ได้ แต่ถ้าตั้งเป้าขอทำดีให้ดีปรากฏ ทุกอย่างก็จะหมดปัญหา

ถ้าเปรียบเทียบดีเหมือนสีขาวย ดีที่ทำลงไปด้วยการหวังผลจากคำยกย่องของคนอื่น ย่อมไม่ต่างจากการผสมสีดำสีแดงสีเขียวลงไปในสีขาวยนั้นด้วย เมื่อนำไปทาผนัง จะบอกได้อย่างไรว่า นั่นคือสีขาวบริสุทธิ์

ฉะนั้น เมื่อเราจะพิสูจน์ว่า ดีที่ว่านั้น เป็นดีแท้หรือดีเทียม จึงต้องพิสูจน์กันที่คำว่า ดีนั้นได้ทำให้จิตใจเราผ่องใสหรือไม่

ความผ่องใสเกิดจากการล้างสนิมใจในตัวเราเอง คำยกย่องจากคนอื่น ถือเป็นผลพลอยได้ ดีแท้ต้องเกิดจากภายในก่อน คำยกย่องในบางครั้งอาจไม่ได้ล้างสนิมใจ แต่อาจเพิ่มสนิมใจให้มากขึ้นทั้งแก่ตัวเรา และคนอื่นที่จ้องอิจฉาพยายามหาเราอยู่รอบด้าน

ข้าพเจ้าได้มองเห็นชัดเจนตลอดมาว่า ความดีมีหลายแบบ ความดีแต่ละอย่างก็ไม่เหมือนกัน ดีสากลมีแน่ แต่ดีตามที่มนุษย์บัญญัติเองนั้นมีมากกว่า เป็นความ



ดีที่ขึ้นอยู่กับสภาพสังคม พรรคพวก และความเชื่อถือ
ของกลุ่ม

ด้วยเหตุนี้ ดีที่เราหวังจากคนอื่น จึงต่างจากดีที่
ทำให้ใจเราผุดผ่องโดยตรง ดีที่คนอื่นยกย่อง จึงแตกต่าง
กันสิ้นเชิงจากดีที่ขัดสนใจของเราได้ ดีที่เราทำลงไป
วันนี้ จึงอาจต่างกันสิ้นเชิงจากดีที่สังคมบัญญัติไว้ ท่าน
ยอมที่จะลงมือทำดีตามหลัก ๓ ประการหรือไม่

ถ้าวันนี้เราทำดีแล้ว แต่ยังคิดว่า ทำไมชีวิตเราจึง
ยังไม่ได้ดี ข้าพเจ้าขอให้ทบทวนความดีด้วยหลักง่ายๆ
ว่า อาจเป็นเพราะเรารอคอยความหวังจากคนอื่นมา
ยกย่องมากเกินไป มิใช่ตั้งใจทำดีเพื่อให้ดีปรากฏผล

อาจจะเป็นเพราะเรายังทำดีไม่ถึงดี อาจจะเป็น
เพราะเราทำดีเกินพอดี อาจเป็นเพราะเราทำดีไม่ถูกต้อง
หรืออาจจะเป็นเพราะเราทำดีเพื่อให้คนอื่นบอกว่าดี มิใช่
ทำดีเพื่อล้างสนิมใจ มิใช่ทำให้ใจเราเองผ่องใส

หรือบางครั้ง ขณะทำดีก็อาจยังละชั่วไม่ได้ แปลว่า
ดีก็ทำชั่วก็ทำ จึงทำให้ความดีคือสีขาวบริสุทธิ์ของเรานั้น



ถูกผสมด้วยสีอื่นๆ ตลอดเวลา แทนที่ผลจะออกมาเป็น
สีขาว ก็กลายเป็นสีเทา สีคล้ำ สีม่วงคุดไปได้อย่างน่า
เสียดาย แล้วเราจะโทษใคร

ข้อต่อมา จะต้องถามใจเราเองอีกว่า ดีที่ทำนั้น
ทำให้เราภาคภูมิใจหรือไม่ ดีนั้นได้ทำให้ใจของเรา
เบิกบานหรือไม่ หรือว่า เราทำเพื่อหวังผลอย่างอื่นมากกว่า
ตัวความดีแท้ๆ ต้องถามว่า เราทำดีเพื่อบูชาคุณแผ่นดิน
หรือทำดีเพราะคะแนนเสียง เราเรียนหนังสือเพื่อจะได้
ความรู้จริง หรือเรียนเพื่อจะได้คะแนนดีกันแน่

แม้ว่าคะแนนจะมีความหมาย แต่ความรู้คือของ
แท้ แม้การยกย่องจากคนอื่นจะมีความจำเป็น การที่เขา
ยกย่องเรา ก็ให้ถือเป็นการกระตุ้นให้เราทำดียิ่งๆ ขึ้นไป
และป้องกันไม่ให้เราทำชั่วอีก การยกย่องจากคนอื่น
จึงยังมีใช้ผลของความดี เราต้องไม่หลงดี อดดีที่คน
ยกย่องเรา

เปรียบเทียบกับให้เข้าใจง่ายเหมือนนักเรียนทำการ
บ้าน คะแนนที่ครูให้ อาจจะมีใช้ความรู้ที่นักเรียนมี



นักเรียนต้องมั่นใจว่า ตนเองรู้และเข้าใจวิชานั้นจริงๆ จึงควรยอมรับคะแนนจากครู มิใช่ลอกการบ้านจากเพื่อน แล้วภูมิใจที่ได้คะแนนดีจากครู

ดีแท้ต้องอยู่เหนือการยกย่องของคนอื่น ดีจริงต้องอยู่เหนือประกาศนียบัตร ยศถาบรรดาศักดิ์ ตีบริสุทธิ ต้องอยู่เหนือคำชื่นชมของคนอื่น จึงจะทำให้ใจของเรา่องใสได้ เพราะเป็นความดีที่ทำให้ใจมีอิสรภาพอย่างแท้จริง

เมื่อเราเข้าใจอย่างนี้แล้ว ก็จะทำให้เราไม่ต้องกล่าวโทษตนเองว่าทำดีไม่ได้ดี และยังกล่าวหาคนอื่นให้เป็นโทษอีกว่า ทำไมเขาไม่เห็นความดีของเราเลย เป็นความน้อยใจ เสียใจ และหมดกำลังใจ

หากเรายังไม่ทำความเข้าใจจุดนี้ให้ถูกต้อง เราก็จะเป็นทุกข์ตลอดเวลา ความเข้าใจผิดนั้นได้ทำให้คนไม่น้อยหงุดหงิดกับคำสอนเรื่องทำดีได้ดีนี้อย่างมาก หนักเข้าพานเล็กทำดี หรือหันกลับมาทำชั่วประชดดีก็มีไม่น้อย



เมื่อท่านทราบอย่างนี้แล้ว ก็ต้องกลับมาคิดทบทวน
ชีวิตใหม่ว่า เราจะตั้งเข็มทิศชีวิตไว้อย่างไร

ข้าพเจ้าขอแปลกฎแห่งชีวิตข้อนี้ให้ตรงประเด็นว่า
**“ทำดี ดีจริง ทำชั่ว ชั่วจริง ปลุกมะม่วงย่อมออกผล
เป็นมะม่วง ปลุกข้าวย่อมออกผลเป็นข้าวแน่นอน”**

แปลว่า ทำดีขณะใด ผลดีย่อมเกิดขึ้นที่จิตขณะนั้น
ทันที จิตมีความเร็วสูง พลังงานความดีย่อมมีความเร็ว
สูงตาม ความดีที่ทำจึงไม่ต้องรอการเมล็ดผลยาวนาน

ความดีที่บรรจุในจิตใจ ย่อมมีพลังยิ่งใหญ่เท่ากับ
พลังงานของจิต จิตเป็นแหล่งพลังงานที่ยิ่งใหญ่ของชีวิต
เหมือนดวงอาทิตย์เป็นแหล่งพลังงานของระบบสุริยะ
จักรวาล ขณะพระอาทิตย์ทอแสง วินาทีนั้นเองความมืด
ก็หายไป

แสงอาทิตย์เหมือนความดีที่เราทำ ขณะทำดี
ความภาคภูมิใจย่อมเกิดขึ้นทันที ทำให้ใจไม่เศร้าหมอง
แต่พองใส การยกย่องชื่นชมจากคนอื่นเป็นผลพลอยได้
พลังงานดวงอาทิตย์มีอำนาจมาก แต่พลังจิตของ



มนุษย์มีอำนาจยิ่งกว่า

การทำให้ดี และการได้รับผลดีที่ทำได้ จึงไม่ต่างจากการฉายแสงอันเจิดจ้าของดวงอาทิตย์ พลันที่พระอาทิตย์ส่องแสง ความมืดของโลกก็หายไป ความสว่างไสวก็ตามมา เช่นเดียวกับเวลาที่จิตฉายแสงความดี ความชั่วก็หมดไป ความผ่องใสก็ตามมา อธิษฐานบาปเหมือนเมฆหมอก อธิษฐานบาปบังใจ เหมือนเมฆหมอกบังแสงอาทิตย์

จิตเหมือนดวงอาทิตย์ ความดีเหมือนแสงสว่าง ความมืดที่ปกคลุมโลกเหมือนความชั่วที่ปกคลุมจิต เมื่อดีปรากฏผล ความชั่วก็หมดไป จิตใจก็ผ่องใสงดงาม เหมือนคราวใดแสงสว่างปรากฏ ความมืดย่อมพลันหายไป ฉะนั้น

แต่น่าเสียดายที่มนุษย์ไม่เคยเห็นความสำคัญของดวงอาทิตย์ ไม่เคยเห็นคุณค่าของพลังงานแสงอาทิตย์ เหมือนกับไม่รู้ว่าจิตตัวเองมีพลังยิ่งใหญ่เพียงไร ถ้าไม่ดูแลปล่อยให้เกิดโทษ ตัวเราก็จะได้รับโทษรุนแรง แต่ถ้า



ก่อนคุณก็จะได้รับคุณอนเนกอนันต์เช่นเดียวกัน

เมื่อรู้ว่าจิตคือแหล่งพลังงานที่ยิ่งใหญ่เช่นนี้แล้ว เราจึงต้องรีบบรรจุกุศลลงไปโน้มน้าวจิตให้มาก เราต้องรีบสั่งสมกุศล เพราะความชั่วเหมือนไวรัส ส่วนกุศลเหมือนแอนติไวรัส

กุศลทำมากๆ ที่เดียวไม่ได้ ทำกุศลเหมือนเรียนหนังสือ ต้องเรียนทีละนิด เรียนทุกวัน เหมือนเด็กๆ ต้องเรียนทุกวัน เราไม่อาจให้ลูกเรียนหนังสือวันเดียว จบปริญญาตรีได้ฉันใด ทำดีมากๆ เพียงครั้งเดียว อาจล้าหลังได้ เหมือนคอมพิวเตอร์ทำงานมากอาจแฮงค์เอาได้ง่ายๆ

ดีจึงต้องสะสมเหมือนสะสมความรู้ ดีซื้อขายด้วยเงินทองไม่ได้ ต้องสะสมเอง เหมือนความรู้ต้องเรียน ไม่มีขาย แต่ที่เราซื้อได้คือซื้อโอกาสให้ลูกเรียน หรืออาจซื้อขายปริญญาบัตรให้เป็นเกียรติแก่ชีวิต ก็มีบ้าง

การทำดี เหมือนการเพาะเมล็ดพันธุ์ การเป็นคนดี ต้องอบรมบ่มเพาะปลูกฝังที่จริต นิสัยใจคอ



กิริยามารยาท ขาดติตระกูล ถ้าดีไม่ถูกปลูกฝังตั้งแต่
ยังแบเบาะ ชั่วก็จะเข้ามาแทนที่ ดีแทบกิง เป็นดี
ปลอม ดีแท้ต้องเพาะเมล็ดพันธุ์

อีกประการหนึ่ง เมื่อทำดีแล้วยังไม่ได้ดี ก็ต้องถาม
ตัวเราเองดูว่า ดีที่ว่ำนั้นใช่ความดีที่เราต้องการจริงๆ
หรือไม่ บางที่เราอาจว่าทำดี แต่เราต้องการอย่างอื่นมิใช่
การชำระจิตใจให้ผ่องใส

ถ้าต้องการสิ่งที่สังคมบอกว่าดี เราต้องหันไปทำดี
ตามโลกจึงจะได้ดี แม้จะเป็นความดีที่ไม่อยากทำเลย
แต่ต้องฝืนใจทำ หากเราต้องการความดีแบบโลก

การทำดีโดยไม่หวังผลตอบแทนจากใคร เหมือน
การลงมือทำการบ้านหาประสบการณ์ตรง เพื่อให้มี
ความรู้ความเชี่ยวชาญมากขึ้น แต่การทำดีเพื่อให้มีผล
ตอบแทนจากคนอื่น เหมือนนักศึกษาที่ทำการบ้านเพื่อ
ให้ได้คะแนนดี เราอาจได้คะแนนมาโดยวิธีลอกการบ้าน
จากเพื่อนก็ได้ เหมือนการผลิตสินค้าปลอมออกขาย ไม่
ต้องคิดค้นด้วยปัญญาของตน ก็สามารถทำกำไรงามได้



เหมือนกัน

ความดีคืออะไร ท่านต้องการให้ความดีเป็นแบบ
ไหน ความดีคือเงิน ความดีคือเกียรติ ความดีคือยศ
ความดีคืออำนาจ ความดีคือเครื่องขำระใจให้ผ่องใส
ท่านเลือกทำดีได้อย่างที่ท่านต้องการ แต่อย่าบ่นนะว่า
ทำดีแล้วไม่ได้ดี

การดำเนินชีวิต ต้องตั้งเป้าหมายให้ชัดเจนก่อน
เมื่อตั้งเป้าหมายผิด ก็จะดำเนินชีวิตผิด เมื่อตั้งเป้าหมาย
ถูก การก้าวเดินก็ถูก การคิดถูก ทำถูก พุดถูกก็จะตาม
มา เมื่อทำถูก ก็จะไม่ต้องบ่นเสียใจอีกต่อไป

ความดีเหมือนวัคซีนป้องกันชีวิต ดีแท้ต้องทำให้
เราสำนึก ละอายชั่วกลัวบาปได้ ไม่ว่าใครจะเห็นหรือไม่
เห็น ดีแท้จะเป็นเครื่องส่งเสริมให้ชีวิตจิตใจของเรา
เบิกบานโดยไม่ต้องรอคนอื่นมายกย่องให้กำลังใจ การ
ทำดีแท้ดูเหมือนการเพ้อฝันเกินจริง แต่ดีก็คือดี จะไม่
เปลี่ยนแปลงเป็นอื่น

การทำดีทำชั่วรู้กันที่ใจ ใจทัก จำเลย พยานหลักฐาน



เกิดขึ้นในใจในเลี้ยววินาทีที่ทำ แม้อัยการ ทนายความ ผู้พิพากษา ก็เกิดขึ้นภายในใจของเราวินาทีนั้น ไม่ต้องรอว่าเมื่อใดนานแค่ไหนจึงจะได้รับผลดีหรือชั่วที่เกิดจากการตัดสินใจของคนอื่น เราทำดี เราก็รู้อยู่แก่ใจ มีความสุขอยู่ภายใน จิตใจผ่องใสงดงามคือความดีแท้ อย่างอื่นเป็นของแถม

ขอยืนยันว่า เราต้องมั่นใจในดีแท้ที่เราได้ทำ เมื่อเรามั่นใจว่าเราได้ทำดีแล้ว จะมีใครยกย่องหรือไม่ จึงไม่จำเป็น เพราะดีนั้นได้ฝังแน่นอยู่ภายในใจเราแล้ว จะมีใครเห็นหรือไม่เห็นก็ไม่สำคัญ เพราะดีนั้นได้มั่นคงอยู่ภายในใจเราแล้ว จะมีคนเขียนชื่อยกป้ายตัวโตบอกหรือไม่ก็ไม่สำคัญ เพราะดีนั้นได้ตั้งมั่นอยู่ในใจเราแล้ว

เมื่อใดความดีเป็นสมบัติของใจ เมื่อนั้นชื่อว่าเราได้ อริยทรัพย์ที่โจรไม่อาจขโมยหรือแย่งชิงไปจากเราได้

สมบัติชนิดนี้ เป็นสมบัติชิ้นเดียวที่จะติดตามเราไปสู่โลกหน้าหลังตาย เป็นสมบัติชิ้นเดียวที่เราสามารถพกติดใจตลอดไปทุกภพทุกชาติ เป็นสมบัติชนิดเดียวที่เป็น



กำโรงามของชีวิตชาตินี้ และจะเป็นต้นทุนใหม่ในการ
เลื่อนชั้นชาติหน้าต่อไป กระทั่งยุติการเวียนว่ายตาย
เกิด คือดับทุกข์ได้สิ้นเชิง

สมบัติอื่นที่เหลือ ล้วนแต่เป็นของประจำโลกนี้
เท่านั้น เขาไม่ให้นำไปใช้ในภพหน้า ต่อให้มีเงินนับพันๆ
ล้าน มีบ้านหลังงาม มีปราสาทหลังหรู ก็ต้องกองทิ้งไว้
บนโลกใบนี้ทั้งหมด การมีสมบัติทิ้งไว้มากเท่านั้น ก็ยิ่งดึง
ให้เรากลับมาเวียนว่ายตายเกิดไม่สิ้นสุด ถ้าไม่เบื่อการ
เกิดแก่เจ็บตายก็แล้วไป แต่ถ้าเบื่อแล้ว พอแล้ว ต้องรีบ
หาดีแท้เป็นเสบียง

เมื่อก่อนเราอาจน้อยใจ เสียใจว่าทำไม ทำดีแล้ว
จึงไม่ได้ดี ท้อแท้อ่อนแอ เพราะไม่มีคนยกย่องว่าเราดี
ทั้งๆ ที่ทำดีมาตลอด เสียสละทุกอย่าง แต่กลับไม่มีใคร
มองเห็น ยังมีคนมาพูดอย่างเห็นใจเราว่า ทำดีขนาดนี้
แล้ว ทำไมยังไม่ได้ดี ก็ยิ่งทำให้เราคิดหนัก และเป็นทุกข์
มากขึ้น

เมื่อพิจารณาให้ละเอียดลงไปแล้ว ก็willเห็นภาพ



ชัดว่า เราได้หลอกตัวเองมาตลอดว่าเราทำดี แต่ความจริงแล้ว เราไม่ได้ทำดีเลย แต่มักทำเด่น คือทำแล้วได้หน้า ได้ชื่อเสียง ได้เกียรติ ได้รับการยกยอปอขึ้น เป็นความดีที่ไม่ได้ทำให้ใจเราผ่องใสแม้แต่น้อย เป็นความดีที่ต้องหวังพึ่งคนอื่นตลอดเวลา

ฉะนั้น เราต้องเปลี่ยนวิธีคิด คือต้องทำดีโดยไม่หวังว่าจะมีใครมายกย่องว่าดี แต่ทำดีเพราะเห็นว่าเป็นดีแท้ ดีที่แท้จริงจะให้ผลเป็นอริยทรัพย์ ขัดเกลากิเลสได้ ถ้าเป็นความดีแบบหวังผล มิใช่ดีแท้ เป็นดีปลอม มิใช่ดีบริสุทธิ์ เป็นดีที่ต้องการให้คนอื่นชมว่าดีก่อน เราจะทุกข์ใจไม่สิ้นสุด

เมื่อเราปรับวิธีคิดให้ถูกว่า ดีที่เราทำจะต้องให้ผลข้ามภพชาติ มิใช่เพียงชาตินี้ ดินนั้นจะต้องเกื้อกูลต่อคนจำนวนมาก มิใช่เราคนเดียว เราจะรู้สึกสบายใจ เพราะเป็นการสร้างบารมีอย่างแท้จริง จากเดิมที่เคยคิดแต่จะหาคำยกย่องเชิดชูจากคนนั้น สถาบันนี้ องค์กรนั้น วันนี้ท่านจะเริ่มหาคำตอบด้วยตัวเองชัดเจนขึ้นแล้วว่า ดีแท้



รู้อยู่ที่ใจ

ต่อไปนี้ ไม่ต้องรอใครยกย่องชื่นชมในความคิดที่ดีที่ทำจากเดิมที่ต้องรอว่าเราต้องทำให้คนนั้นคนนี้เห็น เพื่อให้เขารับรองว่าเราได้ทำดี ก็หันกลับมาตั้งใจทำดีเพื่อให้เกิดปราคาณผล โดยที่คนไม่ต้องปรากฏตัว หาเสียงที่เป็นอริยทรัพย์ สังสมอาหารใจแทนอาหารกาย สังสมทรัพย์ภายในแทนทรัพย์ภายนอก

ขอให้เราตัดความคิดเดิมทิ้งไป เพราะได้เรียนรู้แล้วว่า ยิ่งรอคอยให้คนยกย่องชื่นชมเท่าไร เราก็ยิ่งผิดหวังมากเท่านั้น เพราะคนที่ชื่นชมคนอื่นหายาก เหมือนงมเข็มในมหาสมุทร ส่วนมากจะมีแต่คนยกตนและอยากเป็นคนยกย่อง

ความจริงอีกข้อหนึ่งคือ แม้คนที่เราคิดว่าเขาสมหวัง เพราะเห็นเขาได้รับการยกย่องเชิดชูจากคนเป็นอันมาก แต่ความจริงเบื้องหลังเขาก็ยังไม่สมหวังในสิ่งที่ได้มาเลยแม้แต่อย่างเดียว

คนพวกนี้มักคิดว่าตนโชคร้ายตลอดเวลา โชคร้าย



ของมนุษย์คือไม่รู้ว่าตนโชคดี มนุษย์ที่โชคดีตลอดเวลา
คือผู้ทำดีให้ความดีปรากฏผลโดยที่ตัวตนไม่ต้องปรากฏ
เลย

ขอให้ท่านผู้อ่านของข้าพเจ้ามาร่วมกันปฏิบัติความ
คิดเสียใหม่ คิดให้ดีกว่า ดีแท้ต้องทำให้ใจเราผ่องใสได้
ดีแท้ต้องทำให้เราเกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง ดีแท้ต้อง
ทำให้เราปลื้มปิติในสิ่งที่ทำลงไป แม้จะไม่มีใครเห็น ไม่มี
ป้ายประกาศ ไม่มีประกาศนียบัตรรับรอง ไม่มีสถาบัน
ไหน องค์การใดให้ปริญญาบัตร

ดีแท้ไม่ได้อยู่ที่คำยกย่องจากคนอื่น หากเราไม่ได้
เป็นเช่นนั้นจริง ถึงเขาจะยกย่องก็ไร้ค่าอยู่ดี แต่หากเรา
ดีจริง แม้ไม่มีใครยกย่องชื่นชมเลย ดีก็คือดีอยู่นั่นเอง
ไม่อาจแปรสภาพเป็นชั่วไปได้

**ความดีเหมือนความเค็มของเกลือ แม้ใครจะ
พูดว่าเกลือไม่เค็ม เกลือก็ยังเค็มไม่เปลี่ยนแปลง
ความเค็มของเกลือ เหมือนความดีของคน**

คนที่ได้รับการยกย่องชื่นชมบ่อยๆ ย่อมจะทราบดี



ว่า ตนเองรู้สึกอย่างไรกับคำยกย่องชื่นชมนั้น หลายท่าน
ย่อมรู้ดีแก่ใจตัวเองดีจริงหรือไม่ มีคนไม่น้อยรู้สึกเบื่อ
หน่ายต่อคำยกย่องที่ปราศจากความจริง เป็นการยกยอ
กันอย่างไม่ซ้ำซากไม่สิ้นสุด

จุดเปลี่ยนที่ต้องปรับเปลี่ยนวิถีความคิดอีกข้อหนึ่งคือ
ความคิดที่เอาแต่จะฟังคนอื่น คิดว่าเราหมดที่ฟังแล้ว
ใครหนอพอจะเป็นที่ฟังของเราได้ ความคิดเช่นนี้ทำให้
ใจอ่อนแอ และยอมเป็นทาส ไม่เป็นไท

เมื่อคิดอย่างนี้ ทำให้เราต้องหาวิธีสนองกิเลสคน
อื่น เพื่อให้ถูกใจเขา แต่สมมติเรียกว่าเอ็นดู ทำให้ต้องวิ่ง
ทำทุกอย่างเพื่อให้ตัวเองเป็นที่ปรากฏ โดยเฉพาะต่อ
หน้าเขา แม้จะเสียจุดยืนของเราไปก็ยอม แต่สุดท้าย ก็
ไม่อาจฟังพาอาศัยใครได้จริง เพราะคนที่คิดหวังฟังนั้น
ส่วนใหญ่ก็ยังฟังตนเองไม่ได้ทั้งนั้น โดยเฉพาะทางด้าน
จิตใจ

จะสังเกตจากตรงไหนว่าใครฟังตนเองได้หรือยังฟัง
ตนเองไม่ได้ ขอให้สังเกตดูความมั่นคงของสุขภาพจิต



คนที่รู้จักยกย่องคนอื่น ให้กำลังใจคนอื่น พูดถึงความดี
ของคนอื่นมากกว่าความดีของตนเอง ขอให้ถือว่าคน
เช่นนี้พึงตนเองได้ และจะเป็นที่พึงของคนอื่นได้ในโอกาส
ต่อไป

ส่วนใคร แม้จะใหญ่โตเพียงใด หากยังรอคอย
คำยกย่องจากคนอื่นอยู่ หากยังรอกำลังใจจากภายนอก
ทั้งยังชอบบ่นถึงปัญหา แต่แก้ปัญหາได้ไม่ได้ ชอบบอก
ว่าตนเก่ง คนอื่นไร้ความหมาย แม้เขาจะใหญ่โตเพียงใด
ก็ไม่อาจให้เราพึ่งพาอาศัยได้ คนพวกนี้ดูเหมือนเขา
สมหวัง แต่แท้ที่จริง เขาคือคนที่ผิดหวังตลอดเวลา
ฉะนั้น การฝากความหวังไว้กับคนที่ยังไม่สมหวัง เรา
ย่อมผิดหวังยิ่งกว่าเขาหลายร้อยเท่า

อาจมีคนใหญ่คนโตไม่น้อย แม้จะดูเหมือนมี
อำนาจวาสนาบารมี ตามความรู้สึกของเรา หรือตามที่
สังคมสมมติ แต่กลับพูดและแสดงออกอย่างท้อแท้
อ่อนแอ ลึ้นหวัง หมดหวัง ขอความเห็นใจจากคนอื่น
ตลอดเวลา ไม่ได้แสดงความอาจหาญในการเผชิญปัญหา



แม้แต่น้อย ยิ่งไปกว่านั้น ท่านทำเหมือนร้องขอจากคนที่ด้อยกว่า ซึ่งไม่ต่างจากเศรษฐีมหาศาล ยอมเอ่ยปากขอเงินจากยาจกเข็ญใจ

คนเช่นนี้ไม่น่าจะให้ใครพึงพาอาศัยได้ เพราะท่านเองยังไม่ภูมิใจในความดีที่ท่านทำ แล้วจะให้คนอื่นมั่นใจได้อย่างไรว่า ดินนั้นเป็นดีจริง เป็นดีที่ทุกคนต้องกล้าเสียสละ ต้องกล้าลงทุนตามท่าน ถ้าเป็นดีจริง ท่านต้องภาคภูมิใจในตัวท่านก่อน มิใช่รอให้คนอื่นบอกว่าดี แล้วจึงจะเป็นความดีที่น่าภาคภูมิใจ

ท่านผู้อ่านของข้าพเจ้าคงจะได้เห็นแล้วว่า คำยกย่องจากคนอื่นนั้นมิใช่อานุภาพต่อปรากฏการณ์ความดีต่างๆ ในสังคมยุคนี้มาก จึงเกิดขบวนการยกยอและยกย่องเกิดขึ้น แท้จริงบ้าง บ้าง ซึ่งล้วนแล้วแต่เกิดจากบุคคลอื่นทั้งสิ้น มิใช่เกิดจากใจที่ผ่องใส จะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีความสมหวังและความผิดหวัง

การรอความหวังจากคนอื่น ถ้าเขาให้เราพึ่งก็ดีไป ถ้าไม่ให้พึ่ง เราจะรู้สึกผิดหวังและเสียใจยิ่งกว่าเขา เรา



คิดไปเองว่า เขาสมหวัง เพราะเห็นเขามียศศักดิ์ มีอำนาจ มีบิรवार กุมชะตากรรมขององค์กร เขาเป็นใหญ่เป็นโตในบ้านเมือง มีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่ปรากฏ แต่ในความเป็นจริง เขาอาจยังไม่สมหวังอะไรเลยในชีวิต เพราะมนุษย์ที่โหดร้ายที่สุด ก็คือคนที่ไม่คิดว่าตนโหดดี แต่ถ้าใครคิดเสมอว่าตนคือคนโหดดี ความโหดร้ายที่เคยมีก็จะหายไป

เห็นหรือยังว่า โหดดีหรือโหดร้ายของชีวิต อยู่ที่การปรับเปลี่ยนวิธีคิดของเราให้ถูกต้องนั่นเอง มิใช่อยู่ที่รอให้ใครมายกย่องเรา

วันนี้ เราได้เห็นความจริงหลายอย่างในชีวิตจึงต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ คือคิดให้ตรงตามความเป็นจริง สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ว่า “ตนเป็นที่พึ่งของตน ตนเป็นคตฺติของตน จงเตือนตนด้วยตน คนอื่นใครเล่าจะเป็นที่พึ่งได้” เป็นคำสอนที่ชัดเจนเป็นจริงอย่างที่สุด แต่มนุษย์ชอบการอ่อนหวาน ชอบการพึ่งพาอำนาจภายนอก จึงยอมตนลงเป็นทาสแม้แต่สิ่งที่มองไม่เห็น



ตัวตน

สมเด็จพระบรมศาสดาทรงสอนว่า การสร้างชีวิตให้มีพลัง ต้องสร้างที่พึ่งแก่ตนและให้คนอื่นมาพึ่งเรา ไม่มีคำสอนไหนให้เราเฝ้าจ้องคนอื่นหายใจ เราต้องพึ่งตนเอง คนอื่นใครเล่าจะเป็นที่พึ่งได้

คนที่เขาจะช่วยเรา ก็ต่อเมื่อเห็นว่าเรากำลังช่วยตัวเองเท่านั้น ถ้าเรายังงอมืองอเท้า จะมีใครเล่ามาช่วยเรา จะมีก็เป็นเพียงการสงเคราะห์เพราะเห็นเราน่าสงสาร น่าสมเพชเวทนาเท่านั้น

ขอให้ท่านผู้อ่านของข้าพเจ้ามีกำลังใจ ให้คิดว่าเราจะหยุดคิดหวังพึ่งผู้อื่น แต่จะสร้างที่พึ่งแก่ตนให้มาก การพูดเช่นนี้ มิใช่สอนให้เห็นแก่ตัวแบบไม่สนใจใคร ไม่รังอใคร แต่ข้าพเจ้ากำลังบอกท่านว่า ให้รีบเร่งสร้างพลังชีวิตของตนให้แกร่งกล้า ไม่ท้อแท้อ่อนแอ ให้ทำด้วยสติปัญญาอันบริสุทธิ์ของเราเอง

เราต้องคิดเสมอว่า เราจะต้องเป็นที่พึ่งของตนให้ได้ก่อน เพื่อจะได้เป็นที่พึ่งของคนอื่นในวันข้างหน้า ให้



คิดเสมอว่า คนอื่นที่กำลังรอคอยฟังพาวาดี้อย่างเรายังมีอีก
มาก ทำอย่างไรจะให้เขาฟังเราได้ ทำอย่างไรคนเหล่านั้น
จึงจะมาฟังพาวาดีเราได้อย่างมีความสุข

การคิดเช่นนี้ เป็นอุบายสร้างชีวิตที่สำคัญ เพราะ
ทำให้ชีวิตของเรามีจุดยืนชัดเจนในการสร้างบุญบารมี
และทำให้เรามีกำลังใจตลอดเวลา เมื่อท่านคิดเช่นนี้
ท่านจะไม่มีคำว่าท้อแท้ อ่อนแอ เสียใจ หหมดหวังอีกต่อไป

มาถึงตรงนี้ ท่านผู้อ่านคงได้เห็นการเปลี่ยนแปลง
แล้วว่า เมื่อเราหยุดความคิดคำนึงหวังพึ่งคนอื่น หันมา
ตั้งปณิธานอย่างเด็ดเดี่ยวว่า เราจะให้คนอื่นมาฟังเรา
ดวงจิตของเราจะเปลี่ยนเป็นคนละดวง ทางเดินสายใหม่
ของชีวิตจะเกิดขึ้น ที่สำคัญ จะทำให้เรามีกำลังใจมั่นคง
เพราะทุกอย่างในชีวิตเราต้องลิขิตเอง เราต้องยืนอยู่บน
ลำแข้งของเราเองให้ได้ก่อน จึงจะดูแลคนอื่นได้ เหมือน
คนว่ายน้ำ ต้องว่ายน้ำแข็งแรงกว่าคนจมน้ำ จึงจะลงไป
ช่วยเขาได้

การคิดเช่นนี้ จะทำให้จิตใจของเราสูง ไม่ตกต่ำ



เมื่อมองไปข้างหน้า ก็เห็นภาพคนอื่นที่อ่อนแอกว่าเรา เพื่อให้เราช่วยเหลือ ดีหรือชั่วที่เราทำวันนี้ จึงเป็นชะตากรรมของคนอื่นด้วย มิใช่ชะตากรรมของเราคนเดียว แปลว่า วิธีชีวิตเราไม่ได้กระทบเราคนเดียว หากแต่กระทบคนอื่นมากมายหลายชีวิต และยาวไกลไปหลายภพหลายชาติ

ความคิดเช่นนี้ จะช่วยกระตุ้นให้เราตั้งมั่นในดีแท้ ละทิ้งดีเทียม การทำชั่วเพื่อให้ได้ดี หรือทำชั่วประชดดี ก็จะไม่เกิดขึ้นอีกต่อไป การทำดีเอาหน้าเอาเกียรติก็จะมีหมดไป การทำดีทุกอย่าง จะตั้งอยู่บนเหตุผลที่ถูกต้อง มิใช่เหตุผลเพราะว่า จะได้รับโล่รางวัล เกียรติยศระดับชาติ หรือประกาศนียบัตรจากใคร หากแต่ต้องเป็นความดีข้ามภพชาติจึงจะเป็นการสร้างบุญบารมี

การทำดีของเราต่อไปนี้จะมิใช่เหตุผลเพราะเราจะได้รับคัดเลือกแต่งตั้งให้เป็นนั่นเป็นนี่ตามที่สังคมกำหนดไว้ ถ้าคาดหวัง เมื่อไม่ได้เป็นก็จะเสียใจ และลงเล่ห์ลับในความดีที่ทำ ทั้งๆ ที่สิ่งนั้นมีผลแห่งดี เป็นเพียงโลก



ธรรมเท่านั้น ถ้าเข้าใจผิดอาจทำให้เราตีตกได้ง่ายๆ

ท่านผู้อ่านของข้าพเจ้าคงทราบดีว่า เมื่อวิธีคิดเปลี่ยนไป การดำเนินชีวิตก็เปลี่ยนแปลง การสร้างบุญบารมีข้ามภพชาติจะเริ่มต้นทันที จิตใจของท่านจะเบิกบานขึ้นอย่างบอกไม่ถูก จากนั้นไป ท่านจะไม่มีคำว่าท้อแท้ อ่อนแอ ลี้ลั่นหว้าง หรือผิดหวังในเรื่องใดๆ อีกต่อไป

ที่น่าอัศจรรย์คือ อุดมการณ์ของชีวิตท่านจะแกร่งกล้าขึ้นมาอย่างเห็นได้ชัด ไม่ว่าท่านจะคิด จะพูด จะทำสิ่งใด จิตของท่านจะมีพลัง วาจาของท่านจะศักดิ์สิทธิ์ ความมุ่งมั่นบากบั่น พากเพียร พยายามของท่านจะมีมากขึ้นร้อยพันเท่าอย่างไม่น่าเชื่อ เพราะต่อไปนี้ ชีวิตท่านจะมีใช้เพื่อท่านคนเดียวเสียแล้ว จากนั้นไป ชีวิตของท่านกลายเป็นสนามแห่งการสร้างบุญบารมีที่ยิ่งใหญ่แก่ชีวิตของตนและคนอื่นมหาศาล

การที่เราคิดว่า เราจะต้องเป็นที่พึ่งของคนอื่นให้ได้นี่เอง จะทำให้ความดีเริ่มปรากฏผลโดยที่ตัวตนของท่านไม่ต้องออกมาปรากฏ จะทำให้เราเข้าใจกฎเกณฑ์



ธรรมชาติสำคัญที่ว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” หว่านพืช
เช่นใดได้รับผลเช่นนั้น”

จะทำให้เราตระหนักในคุณค่าของศีลธรรม คุณค่า
ของการประพฤติดี โทษของการประพฤติชั่ว เพราะผล
กระทบทั้งสองด้าน มิใช่เป็นไปเพื่อตัวเรา หากแต่จะมีผล
กระทบต่ออนาคตของคนทีรอคอยหวังพึ่งอีกมากมาย

เมื่อเราคิดว่าต่อแต่นี้ไป เราจะต้องเป็นที่พึ่งของคน
อื่น จะทำให้เราต้องรีบปรับปรุงตัวเอง พฤติกรรมของเรา
ต้องเป็นแบบอย่างของคนทั้งหลาย การทำงานของเรา
ต้องเป็นไปเพื่อเกื้อกูลคนอื่น

ปณิธานใหม่ จะทำให้ความเห็นแก่ตัวของเราเริ่ม
ลดลงทีละนิดๆ และในที่สุดก็จะหมดไป ปณิธานใหม่ จะ
ทำให้ความเห็นอกเห็นใจต่อคนอื่นมีมากขึ้นตามลำดับ
ความคิดที่เคยแต่เอารัดเอาเปรียบใคร เสียเปรียบใคร
ไม่ได้ แพ้ไม่ได้ มีแต่ความอาฆาตพยาบาทจะเบาบางลง
ตามลำดับ ด้วยปณิธานใหม่นี้ จะทำให้เราพิจารณาถึง
ความจริงที่เกิดขึ้นสองด้าน คือพิจารณากฎแห่งกรรม



ด้วย มิใช่เอาหลักกฎหมายอย่างเดียว

ข้าพเจ้าขอให้ท่านผู้อ่านตรองดูว่า เมื่อพิจารณาด้วยกฎแห่งกรรม จิตใจจะผ่องคลาย แต่พอคิดถึงแต่กฎหมายจะรู้สึกเครียดและแค้น เมื่อใจผ่องคลาย คิดอะไรก็ปลอดโปร่ง แม้แต่เรื่องกฎหมายที่มุ่งหวังก็จะคิดออกได้ง่าย แต่เมื่อจิตใจเครียด คิดอะไรไม่ออก คิดไม่ออกทั้งเรื่องกฎหมายและกฎแห่งกรรม งานระยะใกล้ ระยะไกลติดขัดหมด ฉะนั้น วิธีคิดถึงกฎแห่งกรรม เราจะได้กำไรทั้งสองด้าน แต่คิดเฉพาะกฎหมายจะขาดทุนทั้งสองด้าน กำไรขาดทุนอยู่ใกล้กันนิดเดียว

ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่า การจะเปลี่ยนแปลงชีวิตต้องปรับวิธีคิดให้ได้ก่อน จะเปลี่ยนอะไร ต้องเปลี่ยนที่ใจตนให้ได้ เมื่อเปลี่ยนใจได้ ก็เปลี่ยนได้ทุกอย่าง เมื่อครองใจได้ ก็ครองได้ทุกอย่าง ทุกอย่างสำคัญที่ใจ เมื่อเราต้องการปรับทุกข์ให้เป็นสุข หรือหาสุขท่ามกลางทุกข์ให้ได้ เราจะต้องปรับวิธีคิดให้ได้ การปรับวิธีคิดไม่ต้องลงทุนด้วยเงินทอง แต่ลงทุนเวลาที่สงบนิ่ง และพิจารณา

